

Täiendavad vastuväited avamere tuuleparkide rajamisega Loode-Eesti rannikumerre kaasnevate keskkonnamõtjude hindamise aruandele

Keskkonnaministeerium on oma kodulehel avalikustanud avamere tuuleparkide rajamisega Loode-Eesti rannikumerre kaasnevate keskkonnamõtjude hindamise aruande (*edaspidi aruanne*). Nimetatud aruande osas esitas SA Kalana Jahisadam 24.05.2011 oma esialgsed vastuväited, mida täiendame käesolevas kirjas toodud vastuväidetega.

Aruande kohaselt on OÜ Nelja Energia (*edaspidi arendaja*) poolt 23.03.2006 esitatud vee-erikasutusloa taotlus Hiiumaa rannikuala lähedale avamerre tuulepargi rajamiseks. Vee-erikasutusloa taotluse punkti 3 kohaselt on tuulikud planeeritud madalikele, sügavikele alla 20m- Apollo, Vinkovi, Neupokojevi madalad ja kaks madalamat ala Vinkovi ja Neupokojevi madala vahel, kusjuures näidatud alasid on võimalik kasutusele võtta ka ainult osaliselt või etapi kaupa.

Eeltoodud vee-erikasutusloa taotluse alusel on Keskkonnaministeerium 16.05.2006 algatanud keskkonnamõtju hindamise (*edaspidi KMH*). KMH programmi avalikustamine toimus veebruaris 2007. KMH programmi kohaselt on kavatses tavaks tegevuseks tuulikute ehitamine Apollo, Vinkovi, Neupokojevi madalatele ja kahele madalamale alale Vinkovi ja Neupokojevi madalate vahel, masti kõrgusega ca 125 meetrit, tiiviku läbimõõduga 125 meetrit, koguvõimsusega ca 1000 MW, kusjuures lõplik koguvõimsus sõltub tuulikute valikust ja asetusest. Alternatiividena vaadeldakse reaalseid potentsiaalseid geograafilisi, ruumilisi, ehituslike ja tehnoloogilisi variante.

Tulenevalt asjaolust, et avamerre ehitamisel puudus õiguslik regulatsioon, peatas Keskkonnaministeerium 16.10.2007 keskkonnamõtju hindamise, mille uuendas 22.06.2010. OÜ Nelja Energia on esitanud 15.04.2010 hoonestusloa taotluse Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumile, kes on nimetatud taotluse avalikustanud Ametlikes Teadaannetes 02.09.2010.

Käesoleval ajal on avalikustamisel aruanne, mille kohaselt on keskkonnamõtju hindamise käigus käsitletud järgmisi alternatiive:

- 0-Alternatiiv -Tegevust ei toimu, s.t. Hiiumaa rannikumerre meretuuleparki ei rajata)
- I-Alternatiiv -Arendaja esialgne kava, so tuulikud paigaldada järgmistele Hiiumaast läände, põhja ja kirdesse jäävatele madalatele: Neupokojevi , Vinkovi ja Apollo madalad ning kaks madalamat mereala Hiiumaast loodes Vinkovi ja Neupokojevi madalate vahel, kusjuures näidatud alasid oli

Arendaja kava järgi võimalik kasutusse võtta ka ainult osaliselt või etappide kaupa, kokku kuni 200 kuni 5 MW ühikvõimsusega tuuliku ehitamine, e. tuuleparkide koguvõimsus oleks olnud ca 1 GW.

- II-Alternatiiv –arendaja modifitseeritud kava, so Neupokojevi, Vinkovi ja Apollo madalatele kavandatav tuulepark, mis võetakse kasutusele kogumina ja eeldatav koguvõimsus on sarnane I- alternatiiviga.
- III-Alternatiiv – arendaja tellitud täiendav kava, so tuulepark on planeeritud rajada Apollo, Vinkovi, Neupokojevi madalatele ja nende lähistele, moodustades kokku kolm eraldiseisvat elektrituulikute sektsiooni, kavandatavaks tuulepargi koguvõimsuseks on planeeritud 594-730 MW, mis elektrilises aastatoodangus oleks maksimaalselt 2,8 TWh/a, kusjuures aladele installeeritavate elektrituulikute arvuks on 146-212 tk, olenevalt valitud tuuliku ühikvõimsusest, mis on vahemikus 3-5 MW. Tuulepark võetaks kasutusele kogumina.

Seega on aruandes käsitletud kokku nelja alternatiivi, kusjuures I-alternatiivi peaks eelduslikult keskkonnamõju hindamise käigus käsitlema alamalternatiividenä, kuna I-alternatiivi puhul on eeldatud nii kogumina kui ka osalist tuulikupargi ehitamist. Samas ei ole aruandes käsitletud I-alternatiivi alamalternatiividenä ehk osadenä, so vastavalt KMH programmis ettenähtule, vaid ainult tervikuna, so täies mahus realiseeritavana. Kuna käsitletud on I-alternatiivi tervikuna, siis põhjusel, et Piirivalveamet on leidnud, et tervikuna I-alternatiivi realiseerida julgeolekukaalutlustel ei saa, on aruandes leitud, et I-alternatiiv ei ole realiseeritav. **Eeltoodust tulenevalt esitan vastuväite ja selgitustaotluse KMH käigus ja vastavalt aruandes toodud I-alternatiivi käsitlemisele, mis ei näinud ette alternatiivi osadenä ehk alamalternatiividenä käsitlemist.** Arvestades asjaolu, et I alternatiivi puhul on julgeolekukaalutlustest tulenevalt leitud, et tervikuna ei ole I-alternatiiv realiseeritav, siis oleks tulnud KMH käigus järgnevalt hinnata osaliselt realiseeritavat I-alternatiivi ehk alamalternatiivi. Seda ei ole KMH käigus aga tehtud, mistõttu on aruandes toodud järeldused, sh hindamine väär, sest esitab I-alamalternatiivi osas vääralt informatsiooni ja järeldused baseeruvad mitte täielikul, vaid osaliselt tegelikkusele vastaval informatsioonil.

Tuleb ka märkida, et **II-alternatiivi ja III- alternatiivi määramisel (v.a 0-alternatiiv) on lähtunud arendaja poolt soovitud mahtudest ja vaid I-alternatiivi puhul on ettenähtud arendaja soovitud mahtude osaline realiseerimine.** On tähelepanuväärne, et alternatiividenä osas ei ole käsitletud väljapoole Hiiumaa rannikumerd jäävat tuulikupargi asukoha alternatiivi, kuigi vastavalt KMH programmile (lk 25) on ka arendaja seaduslik esindaja M. Kruus leidnud, et „*Olen täiesti nõus, et alternatiive tuleb vaadelda ja, kuigi see on rohkem eksperdi asi, üheks alternatiiviks peaks olema võrdlus, miks seda tuuleparki kavatsetakse ikka siis Hiiumaa rannikumerre.*“ **Seega on jäetud KMH käigus käsitlemata võimalikud reaalselt teostatavat alternatiivid. Eeltoodust tulenevalt esitan vastuväite ja**

selgitustaotluse asjaolule, et KMH käigus ja vastavalt aruandes ei ole käsitletud alternatiivi, mis näeks ette tuulikupargi paigutamise väljaspool Hiiumaa rannikumerd ja miks ei ole käsitletud alternatiive areandaja poolt soovitud mahtudest väiksemate mahtudega (nt II-alternatiivi ja III-alternatiivi puhul tuulikute koguarv 100 tk).

Aruandes ei ole toodud tuulikute tehniliste lahenduste võrdlusi samade asukohtade osas, mistõttu ei ole esitatud alternatiivid võrreldavad. Näiteks III-alternatiivi puhul on rakendatud (vastavalt aruandele) uuemat tehnoloogiat, kuid kahjuks ei ole samast tehnoloogiat kajastatud I-alternatiivi (so alamalternatiivi, mis näeb ette osalist kasutust) ja II-alternatiivi puhul. **Eeltoodust tulenevalt esitan vastuväite ja selgitustaotluse asjaolule, et KMH käigus ja vastavalt aruandes ei ole käsitletud alternatiive samaste tehnoloogiliste lahendustega, mistõttu ei ole erinevates asukohtades alternatiividena esitatud lahendused üksteisega võrreldavad.**

Vastavalt säästva arengu seadusele ning Euroopa Parlamendi ja Nõukogu määrusele (EL) nr 305/2011, 9. märts 2011, millega sätestatakse ehitustoodete ühtlustatud turustustingimused ning tunnistatakse kehtetuks nõukogu direktiiv 89/106/EMÜ peab ehitiste ehitamisel ja kasutamisel ning lammutamisel lähtuma loodusvarade säästvast kasutamisest. Seega peab ka ehitise mõjude hindamisel lähtuma nn ehitise elukaarest, sh käsitlema lisaks ehitise püstitamisele ka ehitise kasutamise ja lammutamise mõjusid. Aruandes on käsitletud vaid tuulepargi püstitamise mõjusid, kuid kajastamata on tuulepargi kasutamisaegsed mõjud, sh nt hooldus, rekonstrueerimine jms, ning samuti lammutamisega seotud mõjud, sh looduskeskkonna taastumisaegsed mõjud. Seega ei kajasta aruanne ühegi esitatud alternatiivi puhul (v.a 0-alternatiiv) tegelikke mõjusid, mis tekivad tuulepargist. **Eeltoodust tulenevalt esitan vastuväite ja selgitustaotluse asjaolule, et KMH käigus ja vastavalt aruandes ei ole käsitletud alternatiive (v.a 0-alternatiiv) selliselt, et oleks käsitletud ehitise püstitamise, kasutamise, lammutamise ja looduskeskkonna taastumisaegseid mõjusid.**

Täiendavalt tuleb märkida, et aruandes toodud arvandmed on vananenud, sest kajastatud on eelkõige andmeid aastast 2006. Samuti tuleb märkida, et sisuliselt on kajastamata Hiiumadala liivamaardla kasutamise võimalikkus, sh ehitusmaavarade kasutamise riiklikus arengukavas 2011-2020 toodu valguses.

Eeltoodust tulenevalt on selge, et kuna aruandes toodud asjaolud ei ole täielikud ja seega lõppjärelused on väärad, siis ei ole võimalik ka järgnevat kaalutusotsust õiguspäraselt teostada. **Seetõttu taotlen aruande täiendamist ülaltoodud alternatiivide täiendamise osas, sh I-alternatiivi käsitlemist vastavalt KMH programmis toodud ja vee-erikasutusloas esitatud taotlusele, uute andmete esitamise osas ning täiendamisega Hiiumadala liivamaardla kasutamise võimalikkuse osas. Samuti taotlen KMH aruande uut avalikustamist.** Palun vastus

saata aadressil tuulikki@laesson.ee või OÜ Laesson&Partnerid, Pikk tn 36, Tallinn, 10133.

Lugupidamisega

Tuulikki Laesson

OÜ Laesson&Partnerid, SA Kalana Jahisadama volitatud esindaja
tuulikki@laesson.ee, 5014340